

Remiss från Utbildningsdepartementet - En andra och en annan chans - ett komvux i tiden (SOU 2018:71) - Kommunförbundet Skånes svar

Sammanfattning

Kommunförbundet Skåne ser huvudsakligen positivt på de av utredningen lämnade förslagen och ser att det nuvarande regelverk behöver och kan uppdateras utifrån många av de lagda förslagen. Kommunförbundet Skåne är inte en huvudman för vad gäller vuxenutbildning. Vår roll är som intresseorganisation för de skånska kommunerna, i vilket ingår, som naturliga deluppgifter, omvärldsbevakning och påverkansarbete. Det är med utgångspunkt från denna roll som vi kommenterar ett urval av de i utredningen ställda förslagen. Våra kommentarer är baserade bland annat på dialog med företrädare för kommunal vuxenutbildning och kommunala arbetsmarknadsverksamheter, i ett större antal av de skånska kommunerna.

Remissvar

4.1 Förtydligt mål för komvux

Utredningens förslag: Dagens målformulering för komvux i skollagens 20 kap. 2 § förtydligas så att det framgår att även den kommunala vuxenutbildningen utgör en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en grund för fortsatt utbildning.

Vuxenutbildningen har en viktig roll i kompetensförsörjningen och den förändrade lydelsen i utredningens förslag understryker dess betydelse och vi ser detta förtydligande som positivt.

Vi menar dock att om man ändrar urvalsreglerna och lägger ett ansvar på kommunerna/komvux att kompetensförsörja, måste kommunerna också få en möjlighet att få kostnadstäckning för detta uppdrag.

4.2.1 Brister när det gäller studiefinansiering för elever inom särvox

Utredningens bedömning: Vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvat hjärnskada som har för avsikt att studera inom särskild utbildning på gymnasial nivå med syfte att stärka sin ställning på arbetsmarknaden bör säkerställas ekonomiska förutsättningar att göra detta.

Särvox är ett viktigt område och det är positivt att utredningen föreslår förbättringar som ökar likvärdigheten för denna studerandegrupp.

4.3 Behov av stöd i vuxenutbildningen

Utredningens bedömning: Kommunerna behöver ges möjlighet att förstärka stödet av bland annat specialpedagogisk kompetens i vuxenutbildningen så att det kommer alla elever som har behov av detta till del. Om inte möjligheten till stöd inom vuxenutbildningen stärks befarar utredningen att det finns risk att elever som tillhör målgruppen för dagens särvox inte kommer att få det stöd som de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Behovet av stöd för studerande har ökat och det bör förtydligas inom vuxenutbildningen att eleverna har rätt till stöd utifrån behov och förutsättningar då det i praktiken ser väldigt olika ut beroende på var eleven studerar.

Även när det gäller andra grupper av studerande än "målgruppen för dagens särvox" finns stora behov av förstärkt stöd. Studerande med utomeuropeiskt ursprung samt låg skolunderbyggnad utgör en av dessa grupper. Arbetsförmedlingens statistik kring inskrivna i Skåne visar att 70 % av dessa är i vad Arbetsförmedlingen betecknar som utsatt ställning; merparten av dessa har utomeuropeisk bakgrund.

4.3.1 Behov av förbättrad uppföljning och statistik

Utredningens bedömning: Skolverkets redovisning och uppföljning av komvux bör utvecklas. Det bör analyseras om Skolverket kan samla in uppgifter när det gäller särvox i liknande omfattning som i dag gäller för komvux på grundläggande och gymnasial nivå.

Den statistik som finns att tillgå möter inte det behov som finns för att på ett bra sätt kunna analysera och förbättra vuxenutbildningens resultat och vi välkomnar detta förslag.

5.13.2 Ändringar i skollagens prioriteringsregler

Utredningens förslag: Dagens prioriteringsregel i skollagens 20 kap. 2 § som anger att den som fått minst utbildning ska prioriteras, ändras till att den med störst behov av utbildning ska prioriteras.

5.13.3 Ändringar i vuxenutbildningsförordningens urvalsregler

Utredningens förslag: Urvalsreglerna i komvuxförordningens 3 kap. 7 § ändras så att hänsyn ska tas till den sökandes behov av utbildningen för:

- att etablera sig på arbetsmarknaden
- pågående yrkesverksamhet,
- planerat yrkesval.

Förtur ska dock ges till en sökande som önskar fullfölja studier som den sökande har påbörjat enligt en individuell studieplan.

Utredningens bedömning: Skolverket bör ges i uppdrag att ta fram vägledande tolkningsanvisningar och stöd till kommunernas antagningsenheter, baserat på den forskning som finns kring prioriteringsarbete.

Kommunförbundet Skåne

5.13.4 Nya regler om urval inom regionalt yrkesvux

Utredningens förslag: 10 § förordningen om regionalt yrkesvux ändras så att den hänvisar till de nya urvalsreglerna i 3 kap. 7–8 § komvuxförordningen.

5.13.5 Urvalsregler inom sårvux

Utredningens förslag: Urvalsreglerna i komvuxförordningens 3 kap. 8 § ändras så företräde ges till den med störst behov av utbildning. Vid prioriteringen ska hänsyn tas till:

- den sökandes behov av utbildning för att etablera sig på arbetsmarknaden
- den sökandes behov av utbildning för pågående yrkesverksamhet
- den sökandes behov av utbildning för planerat yrkesval
- att den sökande önskar fullfölja studier som den sökande har påbörjat inom gymnasiesårskolan

Förtur ska dock ges till en sökande som önskar fullfölja studier som den sökande har påbörjat enligt en individuell studieplan.

5.13.2-5.13.4. Nuvarande reglers tillämpning hindrar ibland de med stort behov av utbildning att få tillgång till sådan. Det är problematiskt ur både ett individperspektiv och ett kompetensförsörjningsperspektiv. Det är svårt för de som behöver byta yrkesspår att i praktiken genomföra det.

Behovet av utbildning bör vara vägledande i urvalet till vuxenutbildning.

Dock kan innebörden i ”störst behov av utbildning” öppna för olika tolkningar. Det finns i detta sammanhang ett stort behov av att få tolkningsanvisningar innan lagens ikraftträdande. En följd av en förändring i detta innebär att antagningsarbetet kommer att bli mer komplext och därmed mer omfattande.

De föreslagna förändrade prioriterings- och urvalsregler kan komma att få andra följder ur ett kommunalt perspektiv. Detta som konsekvens av förslag som kan komma att läggas inom ramen för andra utredningar, som direkt eller indirekt berör den kommunala vuxenutbildningen. I dessa utredningar finns frågor kring förändrat ansvar och roller kring kommunal vuxenutbildning och man diskuterar där en regional nivå.

Vi ser det som problematiskt att lägga inflytande över kommunal vuxenutbildning på en regional nivå. Utformningen av kommunal vuxenutbildning bör utgå från enskilda kommuners och/eller samverkande kommuners behov och förutsättningar vad gäller utbildnings-, arbetsmarknads- och näringslivs- samt socialpolitik, baserat på kommuninvånarnas intresse, behov och förutsättningar.

6.2.7 En förenklad betygsskala med färre steg

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att det ska införas en förenklad betygsskala för komvux på grundläggande nivå, sfi och särskild utbildning på grundläggande nivå.

Vi ser att dessa förslag är positiva och mer relevanta för utbildningsformerna.

Kommunförbundet Skåne

8.12.3 Likvärdighet mellan regelverken

Utredningens förslag: Utformningen av dagens regler för utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning ändras så att de i största möjliga mån hänvisar till relevanta delar av regelverket för utbildningsväsendet.

Vi ser att likvärdigheten mellan de olika formerna att bedriva utbildning tenderar att minska och välkomnar ett förtydligande och klargörande av regelverket för att öka likvärdigheten.

Vi ser att Skolinspektionen i så fall bör få ett uppdrag att inspektera även utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning.

8.12.4 Betygsrätt för gymnasiearbete

Utredningens förslag: Tillstånd till betygsrätt för utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning ska även omfatta gymnasie- eller komvuxarbete.

Ur likvärdighetssynpunkt ett bra förslag då dagens system gör skillnad på anordnare trots betygsrätt.

8.12.7 Dokumentation av betyg inom betygsrätten

Utredningens förslag: Den enskilde utbildningsanordnaren ska lämna betygshandlingar och intyg till elevens hemkommun. Elevens hemkommun ska ta emot och arkivera betyg och intyg som är utfärdade av en enskild utbildningsanordnare.

Förslaget är bra och innebär ökad säkerhet och kvalitet för den enskilde studerande.

9.2.1 Särvox upphör som egen skolform och blir en del av komvux

Utredningens förslag: 21 kapitlet i skollagen ska upphöra att gälla och särskild utbildning för vuxna ska upphöra som egen skolform.

Utredningen föreslår en sammanhållen kommunal vuxenutbildning som ska regleras i 20 kapitlet (2010:800) skollagen.

Kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå inklusive utbildning motsvarande den som ges i träningsskolan och på gymnasial nivå ska ingå som delar i den kommunala vuxenutbildningen jämte komvux på grundläggande och gymnasial nivå samt sfi.

Detta förslag förbättrar möjligheten för målgruppen inom Särvox att få sammanhållna studier som bättre kan individanpassas och öka möjligheterna för den studerande att få en bra och relevant utbildning och vi ställer oss bakom förslaget.

9.2.9 En rätt att pröva kunskaper för betyg inom särskild utbildning på grundläggande- och gymnasial nivå införs

Utredningens förslag: En rätt att pröva kunskaper för betyg i kurser inom kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande och gymnasial nivå ska införas.

Kommunförbundet Skåne

Ur likvärdighetssynpunkt ett bra förslag.

9.4.4 Utredningens övervägande

Utredningens förslag: Skolverket ska få i uppdrag att inom ramen för regionalt yrkesvux ta fram förslag på nationella yrkespaket inom särskild utbildning på gymnasial nivå. Yrkespaketen ska tas fram i samråd med branscherna och bestå av kurser som motsvarar kraven för anställning.

Kommunförbundet Skåne ser förslaget som mycket positivt. Det ger möjligheter för den kommunala vuxenutbildningen att kunna bransch- och yrkesinriktad särskild utbildning på gymnasial nivå på ett mer strukturerat och för de studerande mer arbetsmarknadsanknutet sätt än i dag.

Yrkespaketen och de där ingående kurserna bör även kunna utformas på sådant sätt att de även kan erbjudas till andra studerande inom kommunal vuxenutbildning. Vi bedömer att branschförankrade yrkespaket på SeQF 3, innebärande anställningsbarhet, öppnar upp möjligheter för såväl studerande inom särskild utbildning på gymnasial nivå, som inom andra delar av den kommunala vuxenutbildningen. Genom att paketen/kurserna inte kopplas till särskild utbildning på gymnasial nivå, utan till kommunal vuxenutbildning i dess helhet, blir paketen/kurserna tillgängliga för hela komvux.

9.6.2 Utredningens överväganden

Utredningens förslag: Skolverket ska tillsammans med Specialpedagogiska skolmyndigheten få i uppdrag att stödja kommunerna i hur studie- och yrkesvägledning till målgruppen för särskild utbildning kan utvecklas. I det uppdraget ska särskilt uppmärksammas hur studie- och yrkesvägledares kompetens inom området kan förbättras.

Förslaget är bra och ökar likvärdigheten för denna målgrupp.

9.7.2 Utredningens bedömningar

Utveckling av utbildningar med målet SeQF 3

Utredningens förslag: Skolverket ges i uppdrag att definiera och utveckla nationella yrkespaket för målgruppen, som leder fram till en kvalifikation på SeQF-nivå 3.

Vi ser detta som ett bra förslag men önskar också att det skall vara öppet för samtliga studerande inom kommunal vuxenutbildning. Detta då vi ser ett stort behov av att kunna yrkes- och branschinriktad utbildningar. Se ovan.-

10.13.2 Det finns behov av förändringar inom lärarutbildningen

Utredningens bedömning: Universitetskanslersämbetets utvärdering av ämneslärarutbildningen påbörjas under 2018 och den beräknas pågå t.o.m. 2019. Inför utvärderingen väljs ett antal mål i examensbeskrivningen ut. Utredningen anser att det vore ett tillfälle att utvärdera hur målet om vuxenutbildning uppfylls. Lärosäten som erbjuder lärarutbildning bör göra en översyn av hur utbildningen vid lärosätena förbereder studenterna

Kommunförbundet Skåne

inför arbete vid komvux. Något eller några lärosäten bör erbjuda en profilering mot vuxenutbildningen i sin lärarutbildning.

Kommunförbundet Skåne ställer sig bakom utredningens bedömning.

10.13.4 Stärkt forskning om komvux och vuxnas lärande behövs

Utredningens bedömning: Forskningen kring komvux och vuxnas lärande bör stärkas, främst genom praktisknära forskning. Den praktisknära forskningen bör fånga upp och sammanställa beprövad erfarenhet. Den regionala myndighetsrepresentationen bör kunna initiera utvecklingsprojekt för att pröva nya metoder.

Utredningens förslag: Vetenskapsrådet ges i uppdrag att genom riktade medel initiera forskning om vuxnas lärande.

Kommunförbundet Skåne ställer sig bakom utredningens förslag.

10.13.5 Kompetensutvecklingsinsatser

Utredningens förslag: Förslagen om ett professionsprogram samt en myndighetsstruktur med regional närvaro och dess uppdrag inom kompetensutvecklingsområdet ska även omfatta vuxenutbildningen. Skolverkets uppdrag rörande de nationella skolutvecklingsprogrammen utökas så att de även omfattar vuxenutbildningen. De nuvarande nationella skolutvecklingsprogrammen kompletteras så att de i relevanta delar innehåller avsnitt specifikt riktade till vuxenutbildningen. Ett nionde nationellt skolutvecklingsprogram för vuxenutbildningen tas fram.

Kommunförbundet Skåne ställer sig bakom utredningens bedömning.

11.11.2 Krav på samverkansavtal för att erhålla statsbidrag

Utredningens förslag: Ett krav ska införas i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning på att de kommuner som söker regionalt yrkesvux tillsammans ska ha ett samverkansavtal.

Kommunförbundet Skåne ser att en god samverkan mellan regionalt utvecklingsansvariga, kommuner, och Arbetsförmedlingen är av stor vikt och det föreskrivna samrådet är viktigt. Vi vill dock betona att regionalt yrkesvux är ett kommunalt ansvar och det är kommunerna tillsammans som söker de riktade statsbidragen och att initiativet till samråd då skall utgå från de samverkande kommunerna.

Samverkansavtal är i detta perspektiv positivt och för utbildningsformen i grunden bra.

Avslutande reflektioner

När man ser till hela komvux uppdrag så är det nödvändigt med förändring. Avseende prioriteringsreglerna är det viktigt med tydliga tolkningsstöd till kommunerna då vår bedömning

Kommunförbundet Skåne

är att det blir mer resurskrävande för kommunerna. Det kan kräva samverkan med andra myndigheter som exempelvis Försäkringskassan för att kunna göra bedömningarna.

Tydligare skrivning i lag kring stöd till individerna är en välkommen förändring. Att avgöra vem som har störst behov är en tolkningsfråga som studie- och yrkesvägledare skall bedöma.

Utmaningar lokalt är samverkan kring individer som står långt ifrån arbetsmarknaden – både samverkan internt i kommunen och mellan kommun och AF. Det finns en trappa med insatser för dem som står långt från arbetsmarknaden och behovet av samverkan regionalt ökar högre upp på trappan.

Vi har en allt större grupp som har stora stödbehov - oavsett vilken utbildningsnivå man befinner sig på. Detta lyfts i utredningen, men det behöver regleras i lag att man har rätt till särskilt stöd även inom vuxenutbildningen liksom i grund/gymnasieskola.

Kommunförbundet Skånes remissvar

Styrelsen för Kommunförbundet Skåne beslöt vid styrelsemöte 2018-12-07 att ställa sig bakom denna remiss i sin helhet.

Kent Mårtensson

Styrelseordförande

Kommunförbundet Skåne